

kana - zjednodušená forma *čínskeho písma v slabičnej abecede*

Kána Galilejská - Nový biblický slovník: *galilejská* dedina (názov snáď z hebr. qana – „trstie“) na vyvýšenine západne od jazera, ktorú uvádza iba *Jánovo evanjelium*; stala sa svedkom prvého Kristovho zázraku (Ján 2,1-11); tu Kristus iba slovom uzdravil syna kráľovho služobníka, ktorý ležal chorý; dodnes nie je známa jej presná lokalita, takže ju niektorí stotožňujú s Kefer Kennou, asi 6 km na severovýchod od *Nazaretu*; pozri *víno* (Biedermann), *Svadba v Káne Galilejskej*; *biblia*

<https://cs.wikipedia.org/wiki/K%C3%A1na>

Kanaán/Kanaan - z hebr. kanaán – „zem purpuru“; staroveký názov *Palestíny*; starší názov *Foinikie* > *Fenície*; rozvoj pod vplyvom *babylonskej ríše* a *Egypta*; od 13.st.pr.Kr. Kanaán podmaňovaný *hebrejskými* kmeňmi (pozri *Izraeliti*, *Židia*); proces ukončený v 10.st.pr.Kr. za kráľa *Šalamúna*; zaslúbená židovská zem, kam *Židia* odišli z *Egypta* (pozri *egyptské otroctvo*); jedna z najstarších stredomorských kultúrnych oblastí (pozri *úrodný polmesiac*; *Stredomorie*), v ktorej sa okolo 1500 pr.Kr. zrodilo *alfabetické písmo*; pozri *Amorejci*, *Semiti*; *Jericho*, *Betel*; *Numeri*; *sviatok Nekvaseného chleba*; *Mojžiš vysielal zvedov do Kanaánu*

-v súvislosti s heslom Kanaan: hebr. כנען /Kena'an; je starozákonná postava, syn Cháma a vnuk Noeho; podľa biblickej tradície (*Genesis 9,24-27*) *Noe* svojho vnuka prekliat, aby tak potrestal svojho syna Cháma, ktorý ho pristihol nahého a opitého; podľa tradície Kanaan sa stal otcom *Kanáncov/Kenaancov*, čiže pôvodných obyvateľov *zasľúbenej krajiny* pred príchodom *Izraelitov*; od Kanaana je odvodený aj názov krajiny *zasľúbenej*, Kanaánu (t.j. predovšetkým dnešnej *Palestíny*, *Izraela* a časti *Sýrie* a *Libanonu*), hoci v skutočnosti to bolo práve (meno praotca je odvodené od mena krajiny)

<http://it.wikipedia.org/wiki/Cananei>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Canaan>

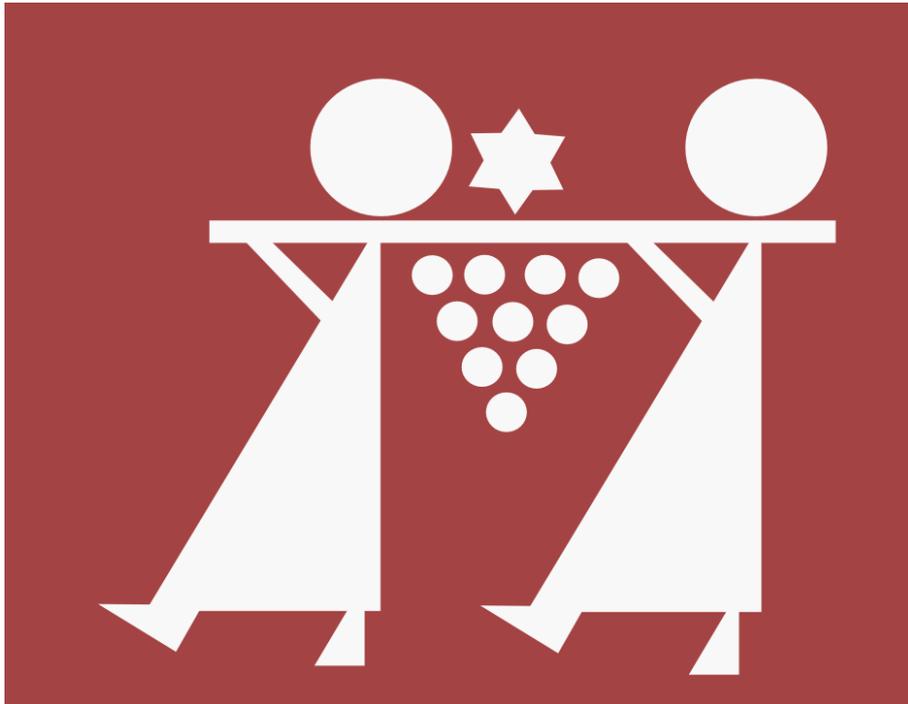
Rudolf von Ems: Zvedovia Jozue a Káleb (Svetová kronika, 1350-1370)

H. Wierix: Alegória Starého a Nového zákona. Boh pozoruje prepravu hroznového strapca (1607)

G. Doré: Návrat izraelských zvedov z Kanaánu (drevoryt, 1866)

Logo turizmu štátu Izrael: Zvedovia prinášajú stravec hrozna z Kanaánu (2009)

Kanaánci/Kenanejci - Malý lexikon biblie: súhrnné pomenovanie pôvodného, prevažne *semitského* obyvateľstva *Palestíny* (tak ju však *biblia* neoznačuje, ale pomenováva ju *Kanaán*) pred príchodom *Izraelitov/Židov*; ich náboženstvo patrí k typickým náboženstvám poľnohospodárskych kultúr; je zmesou *polyteizmu*, viery v *démonov (démonolatria)*, uctievanie *kameňov*, stromov, kult prameňov a zvierat, bohov polí a rozličných *baalov*; podľa svedectiev *Starého zákona* kultúry Kanaáncov vplývali aj na židovských osídlencov, preto ich kňazstvo bolo proti pôvodným obyvateľom v ustavičnom boji; izraelský ľud však ochotne preberal žatevné slávnosti a slávnosti vinobrania (pozri *víno, mystéria*); náboženské obrady Kanaáncov sa zvrhávali až do krvavých *orgií* (1Kráľov 18,28); z týchto obradov sa dá odvodiť aj pôvod starovekých sakrálnych tancov; keď kráľ *Dávid* tancuje pred *archou zmluvy* (2Samuelova 6,16), *Saulova* dcéra Míkal naňho pozerala s opovrhnutím; Biblia uvádza veľa iných pomenovaní Kanaáncov: Jebusejci, Chetejci, Amorejci, Perizejci, *Filištínci* a i.; vzťah Židov a pohanských Kanaáncov odráža ešte aj novozákonný príbeh *Dcéra kanaánskej ženy*; pozri *Adonibezeke, Goliáš, Sísera*

Kanaánska žena/Ježiš uzdravuje dcéru kanaánskej ženy/Dcéra kanaánskej ženy - Hall: (*Matúš* 15,21-28; *Marek* 7,24-30); v pohanskej oblasti okolo Tyru a *Sidonu* (kanaánske obyvateľstvo *semitského* aj *nesemitského* pôvodu) pristúpila ku Kristovi kanaánska žena a prosila, aby vyliečil jej dcéru, ktorá „mala *nečistého ducha*“; učeníci Krista žiadali, aby sa ženy zbavil a ten bol spočiatku tej istej mienky a povedal jej, že je vyslaný iba k ľudu izraelskom (pozri *Kanaánci, Filištínci*) a že sa „nepatrí sa vziať chlieb deťom a hodiť ho psom“; Kanaánka mu pohotovo odpovedala rovnakým výrazom: „Ale aj psi sa živia z omrvínok, ktoré spadnú zo stola ich pánov“; keď sa Kanaánska vrátila domov, našla dcéru uzdravenú; výjav zobrazuje ženu, ako kľučí pri Kristových nohách; okolo neho je niekoľko učeníkov a na ich tvárach je výraz nesúhlasu; niekedy žena ukazuje na *psa*; v kresťanskom umení sa pes vyskytuje zriedkavo; jeho prítomnosť pomáha odlíšiť tento námiet od *Ženy trpiacej krvotokom*; pozri *očista; christologický cyklus, Kristus, Ježiš, Biblia*

-súčasní biblisti oprávnené v príbehu Krista a Kanaánskej ženy vidia dôkaz Ježišovho mesiášskeho zamerania; neprichádzal spasiť „ľudstvo obecné“ (ako sa usiluje neskorší tradičný teologický výklad, ktorý nerešpektuje dobové súvislosti Izraela 1.st.), ale iba Židov

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=12

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14

Ježiš a Kanaánska žena (Codex Egberti, 977-993)

H. Brosamer: Kristus a kanánska žena (drevoryt, 1500-1554)

H. Wierix: Kanaánka (16.-17.st.)

P. Lastman: Kristus a kanaánska žena (1617)

J. P. Saenredam podľa H. Goltziusa: Žena z Kanaánu (rytina zo série Slávne ženy Nového zákona, 16.-17.st.)

kanaánske božstvá - pozri *semitské božstvá a kanaánske božstvá*

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Reshef>

Kanada - pozri *Pražské Jezuliatko, Southern Harbour, Niagarské vodopády*

<http://www.yvettedefrance.com/Photos-du-monde/A1/canada.htm>

kanadské umenie - pozri *nová predmetnosť; kanadskí umelci*

kanadskí maliari - pozri *H. Podeswa*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Canadian_painters

kanadskí sochári -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Canadian_sculptors

kanadskí sochári architektonickí -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Canadian_architectural_sculptors

kanadskí umelci -

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Canadian_artists

kanadský balzam - *balzam kanadský*

kanafas - bavlnená tkanina v plátrovej väzbe, v osnove farebne pásikavá; používaná aj na posteľnú bielizeň; odtiaľ príslovie: „ísť do kanafasu“; pozri *textília, tkanina*

H. King: Pri krbe (18.st.)

A. Anker: Čitateľka (1884)

Ch. Moreau-Vauthier: Smrt' Baru (1857-1924)

kanál - pozri *rieka, potok, stavidlo*

<https://www.google.sk/search?q=canal+in+painting&espv=2&biw=1853&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiDiLGBs9PJAhWJchQKHZH-CKcQsAQIHA>

J. I. van Ruisdael: Kanál s mostom (17.st.)

J. Wijnants: Herengracht v Amsterdame (1660)

W. Turner: Spojenie Veľkého kanála so Southall Mill (1810)

J. Constable: Lod' pri stavidle (1800)

W. Turner: Benátky, pohľad z kanála Giudecca (1840)

kanárske umenie -

http://es.wikipedia.org/wiki/Categoría:Arte_de_Canarias

kanárik - pozri *viák*, *vtáčia klietka*

J.-B. S. Chardin: Kanárik (1750)

J. Caraud: Obľúbené kanáriky (1875)

Ch. Spencelayh: Miláčik (20.st.)

kanárski sochári - pozri *španielski sochári*

http://es.wikipedia.org/wiki/Categoria:Escultores_de_Canarias

kanava - riedka *bavlnená* tkanina na výšivky; pozri *textília, tkanina*

kanazóši - žánrové *ilustrácie* japonských tlačených kníh s tematikou *legiend* a ľudových motívov, v štýle *ukijo-e*; pozri *maliarstvo knižné; žáner; ilustrácia knižná; japonské maliarstvo*

kancelareska - *cancellaresca*

kancelárske písmo - v úzkom význame termín používaný pre *frakturu*; v širšom význame pozri *kuriála, Kanzlei, cancellaresca, české kancelárske písmo*

kancelárske písmo české - *české kancelárske písmo*

kancelársky formát - *formát kancelársky*

kancionál - z lat. *cantio* – „*spev*“; stredoveký *spevník* so systematicky usporiadanými kostolnými *piesňami* a notáciou; *spevník* viachlasových aj jednohlasových duchovných piesní, pôvodne latinských, od konca *stredoveku* aj v národných jazykoch; kancionály rozšírené najmä v nemeckej a českej jazykovej oblasti; počas *husitského hnutia* (1.pol.15.st.) kancionály osobitne veľkého významu a s bohatými *ilustráciami* (pozri *Jistebnický kancionál*); medzi 15.-17.st. kancionály aj liturgickou knihou určenou pre *reformované cirkvi*; prvý tlačený kancionál z 1505 vydaný 1505 *českí bratia* (pozri *kancionál Šamotulský a Ivančický*); pozri *bohoslužobné knihy; rezponzorium*

- kancionál Ivančický** - jeden z najznámejších českobratských *kancionálov*, ktorý bol ďalším vydaním *kancionálu Šamotulského* z roku 1564; tlačený v českobratskej tlačiarni v *Ivančiciach* (tlačiareň v rokoch 1557-1558; tiež český preklad *bible*); pozri *českí bratia, Jednota bratrská; dielo literárne*
- kancionál Jistebnický** - rukopisný zborník (pozri *kancionál*) husitských duchovných, vojnových a agitačných *piesní*, zaznamenaných aj s notáciou, a liturgických textov z pol.15.st. (opis z predlohy z 20.rokov 15.st.); pozri *dielo literárne; husiti*
- kancionál Šamotulský** - jeden z najznámejších českobratských kancionálov; obsahuje viac ako 700 piesní, redigovaných najmä J. Blahoslavom; vytlačený v poľských Szamotuloch 1561, jeho ďalšie vydanie v *Ivančiciach* 1564 (pozri *kancionál Ivančický*); pozri *českí bratia, Jednota bratrská*
- Kandake** - alebo Kentake bol titul pre kráľovnú vládnuce starobylému núbijskému kráľovstvu Kuš v údolí Nílu; jedná sa o derivát slova Candace, čo je v meroitskom jazyku termín pre kráľovnú alebo kráľovnú-matku; v *Novom zákone* sa stretol s apoštolom Filipom pokladník „Candace, kráľovnej Etiópčanov“ pri návrate z cesty do Jeruzalema a diskutoval s Filipom o význame mäťúcej pasáže z proroka Izaiáša; Filip mu vysvetlil verš a on bol ihneď pokrstený v nejakom blízkom potoku (pozri *Krst eunucha*); eunuch „pokračoval v ceste, radosti“ a pravdepodobne preto podal správu o svojej premene Kandake; alexandrijská legenda tvrdí, že s Candace bojoval *Alexander Veľký*; v skutočnosti, Alexander nikdy nenapadol Núbiu a nikdy sa nepokúsil presunúť ďalej na juh ako oáza Siwa v Egypte; hovorí sa, že keď Alexander pokúšal sa podrobiť jej krajiny v roku 332 pr.Kr., kráľovná strategicky presunula svoju armádu, aby sa s ním mohla stretnúť a bol prítomný aj vojnový slon, keď sa priblížil; po vyhodnotení síl svojich vojsk, Alexander sa rozhodol odstúpiť od Núbie a zamieril na iné miesto v Egypte; ďalší príbeh prehlasuje, že Alexander a Candace mali romantické stretnutie; tieto správy pochádzajú z *Roman d'Alexandre* od neznámeho autora s názvom Pseudo-Callisthenes a práca je do značnej miery beletrizovaný a grandiózny opis Alexandrovho života; zdá sa však, že neexistuje žiadna historická zmienka o tejto udalosti z Alexandrovej doby a celý príbeh Alexandrovho a Candace stretnutia sa javí ako legendárny

<https://en.wikipedia.org/wiki/Kandake>

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_monarchs_of_Kush

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Queens_of_Kush

<http://www.attalus.org/translate/alexander3c.html> (príbeh Kandake a Alexandra)

https://www.google.sk/search?q=alexander+and+candace+painting&espv=2&biw=1850&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiY6obAi6nMAhXsJsAKHdThCCsQsAQISg#tbm=isch&tbs=ring%3ACQ1OyOVjW7diIjhqImiQ1J2o56enz5_16SliIVAHKK8XnJazVj8Ln0V_1vdXYsDkEwFWEVEwnkFpYFmDZnzPI0O9aXzCoSCWoiaJDUajnESvCMtN84ViHKhIJp6fPn_1pKWIgRwBrsnvX3V34qEglUAcorxeclrBHHqeEAnn7iSCoSCdWPwufRX-91EZ5CtSszpjUaKhIIdiwOQTAVYRURD65IJA-CLi0qEgkTCeQWIgWYNhGRAa-h4Je3GCoSCWfM8jQ71pfMERvEws2v2udd&q=alexander%20and%20candace%20painting

Kandake a jej znepriatelení synovia (Roman d'Alexandre od Pseudo-Callisthenes, 14.st.)

Kandarya Mehaleva - hinduistický chrám s obrysom napodobňujúcim posvätnú *himalájsku* horu *Kailasu*; reliéfna výzdoba na téma *lásky* ako jednotiaceho kozmického princípu (zobrazenie *Šivu* v podobe *linghamu*; pozri *Káma*, *Kámasútra*); pozri *hinduistické umenie*, *indický chrám*, *indická architektúra*, *indické umenie*

kandeláber - z lat. candelabrum – „svietnik“; od antických čias v najrôznejších tvaroch: sedemramenný židovský kultový svietnik *menora* (v kresťanskej cirkvi symbol naplnenia *Starého zákona*); osemramenný svietnik s deviatym svetlom *šámes*, zapáľovaným v sviatku *chanuka*; židovský symbol; svietnik s ľudskou postavou - nositeľom sviece, *svietnik veľkonočný* a *d'*; v *secesii* podstavce kandelábrov v podobe *Pana*; pozri *svietidlá*; *atribúty*, *symboly*, *alegórie a prirôvnania*

kandelábrový stĺp - *horizontálne* členitý *renesančný* typ stĺpu v tvare *svietnika* s *kvadratickým podstavcom*; pozri *kváder*

Kandia - stredoveký názov ostrova *Kréta* aj jeho hlavného mesta v časoch *benátskej* nadvlády (od 1204-1669)

Kandinskij Vasilij Vasiljevič - (†1944); ruský maliar, grafik a teoretik umenia; predstaviteľ ruského *expresionizmu*, člen skupiny *Der Blaue Reiter*; mal vrodené *eidetické* vlohy a *syntetické* videnie: farby sa mu menili na hudbu a naopak; farbu používal veľmi premyslene: *farebný odtieň* spájal s charakterom *zvuku*, prípadne výškou tónu a silou farieb (pozri *farebná intenzita*) so silou zvuku; vyznával zásadu, že vnútorná potreba je jedinou *inšpiráciou* skutočného umenia; pozri *kompozícia*; *krajinomalba*; *kubofuturizmus*; *F. Kupka*, *Alchymia Studio*, *abstrakcia*, *abstraktné umenie*, *Cabaret Voltaire*

http://it.wikipedia.org/wiki/Vasilij_Vasil%27evi%C4%8D_Kandinskij

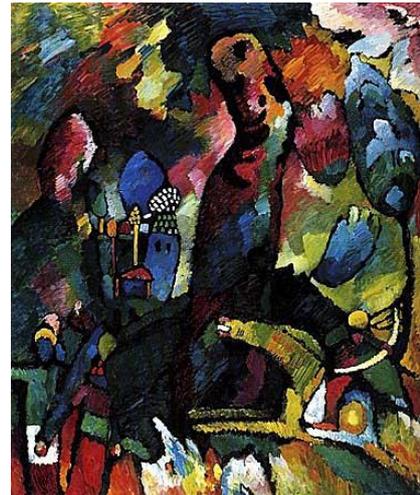

V. Kandinskij: Modré segmenty

V. Kandinskij: Kompozícia VI

5. VASILIJ KANDINSKIJ: Improvizácia 19, 1911. Mních, Städtische Galerie

V. Kandinskij: Improvizácia 19

V. Kandinskij: Obraz s lukostrelcom (1909)

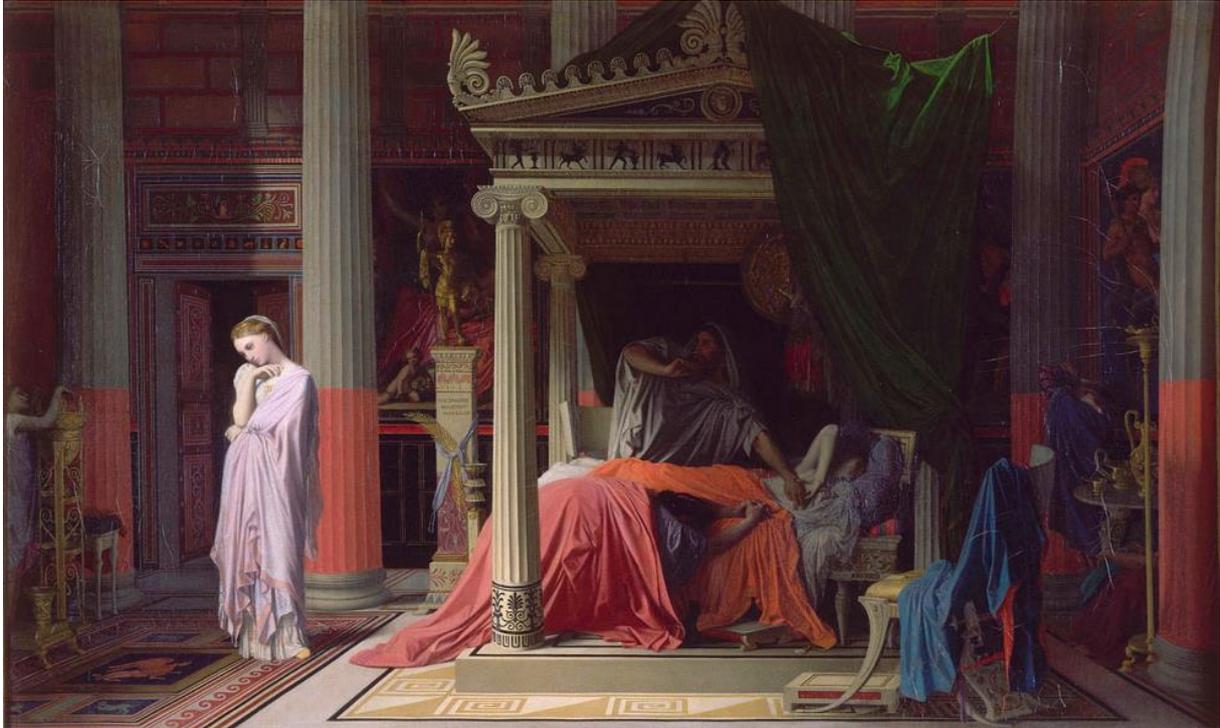
kanec - diviak

kanéfora - z gréc. kaneon – „prútený kôš“, foreo – „nosím“

1. kanefory boli *dievčatá* z popredných *aténskych* rodín, ktoré v sprievodoch pri slávnostiach, osobitne na počesť *Atény*, *Deméter* a *Dionýza*, niesli košíčky v obradným náčiním
2. v *antickom umení* plastiky dievčat nesúcich na hlave košíky s obradným náčiním a podopierajúcim architektonické bremeno; antická forma *stĺpa* v podobe plastiky; jeden z variantov *karyatídy*; pozri *stĺp antický*

kanelovaná keramika - rano eneolitická kultúra, *bádenská kultúra*; (okolo 3.tis.pr.Kr.) v *Karpatskej kotline*, českých krajinách (pozri *Čechy*) a južnom *Pol'sku* s vplyvom egejsko-anatolským (pozri *egejská kultúra*, *Anatólia*); hlinené nádoby zdobené žliabkami - *kanelúrami*; výpravné *pohreby* dokumentujúce počiatky diferenciacie spoločnosti; z *maďarského* územia doklad o existencii *voza*; pravdepodobná odnož kultúry *lievikovitých pohárov*; pozri *eneolit*, *bolerázska*, *bošácka skupina*, *kostolanská kultúra*, *ohrozimská skupina*

kanelovaný stĺp - *antický stĺp* alebo *pilier* so zvislo žliabkovaným *driekom*; rôzny profil žliabkovania (*dórske stĺp* s ostrými *kanelúrami*, *iónske* s *chodníkom/plôškou*, *korintský* s výplňovými lištami); pozri *antická architektúra*

J.-A.-D. Ingres: Antiochus a Stratonice (1840)

kanelúra - žliabok; pozri *kanelovaná keramika, kanelovaný stĺp*

kanibalizmus - *homofagia*

Kano Masanobu - (†1530); hlavný maliar Šógunátu Ašikaga; bol všeobecne považovaný za zakladateľa *Kano školy malby*, ktorá je najvplyvnejšou v japonskej histórii s 400 ročnou domináciou a jedinečnou vo svetových dejinách; Kano Masanobu sa špecializoval na *žen maliarstvo*, rovnako ako na komplikované obrazy budhistických božstiev a *bódhisattvov*

https://en.wikipedia.org/wiki/Kan%C5%8D_Masanobu

<https://www.google.sk/search?q=Kan%C3%B3+Masanobu&espv=2&biw=1846&bih=995&tbm=i&sch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjEt4PJ15jLahWBqHIKHaeYCBMQsAQIKA&pr=1>

Kanó (škola) - japonská maliarska škola z obdobia *Muromači*, založená maliarom *Kanó Masanobu*, pokračovateľom jeho syn Kanó Eitoku; predstavovala *klasický* prúd japonskej *tušovej malby* (obdobný charakter *škola Tosa*); polychrómna tvorba *jamato-e*, maľby zásten a dverí palácov; stagnácia v období *Edo*; pozri *japonské umenie, maliarstvo japonské*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Kan%C5%8D_school

kanón - *delo*

kánon - l. Baleka: z gréc. kanon; pôvodne označenie meradla, z ktorého sa názov preniesol na *proporčný vzťah*; systém vzťahov a vzájomných pomerov jednotlivých častí výtvarného *diela*, zvyčajne charakteristický pre slohové obdobie, ktorého estetický názor vyjadruje; v *egyptskom umení* používané sieťové *kompozičné rastre* zachovávajúce *proporcie* ľudských a zvieracích figúr (pozri *perspektíva*); v *gréckom antickom umení* vo vyzretej antropometrickej podobe (Polykleitos: socha Doryfora); v *architektúre* pravidlá o pomeroch a vzťahoch hmoty, článkovania jednotlivých skladbových prvkov (pozri *architektonické články*); v *sochárstve* sústava proporcií ľudského tela a ich vzťahov (pomer hlavy k výške tela: Polykleitos 1:7, *Leonardo da Vinci* 1:8, v *byzantskom umení* 1:10; ďalej pozri *pentagram*); v *japonskom umení* pozri *Džóóó*; väzba jednotlivých prvkov a zrovnateľnosť jedného prvku s druhým nie je daná neutrálnou jednotkou, ale pomerom definovaným zlomkom (nie $x = 1$, $y = 4$, ale $x = 1/4$); na konci *antiky* kánon stále viac chápaný ako nápodoba diel vrcholnej gréckej antiky (4.-5.st.pr.Kr.), diela sa stali kánonickými vzormi, z ktorých boli odvodené modulové systémy; kánon je prostriedkom a vodítkom tvorby a odlišuje sa preto od normujúcich *proporčných systémov* renesancie alebo modulových systémov súčasnosti

(modulor); pozri *modul, modulator, kánon frontality, kontrapost, figura serpentinata, ad quantum, ad quadratum, ad triangulum, ponderácia; brána harmónie; kánonové dosky/kánonové listy; ideál; zlatý rez*

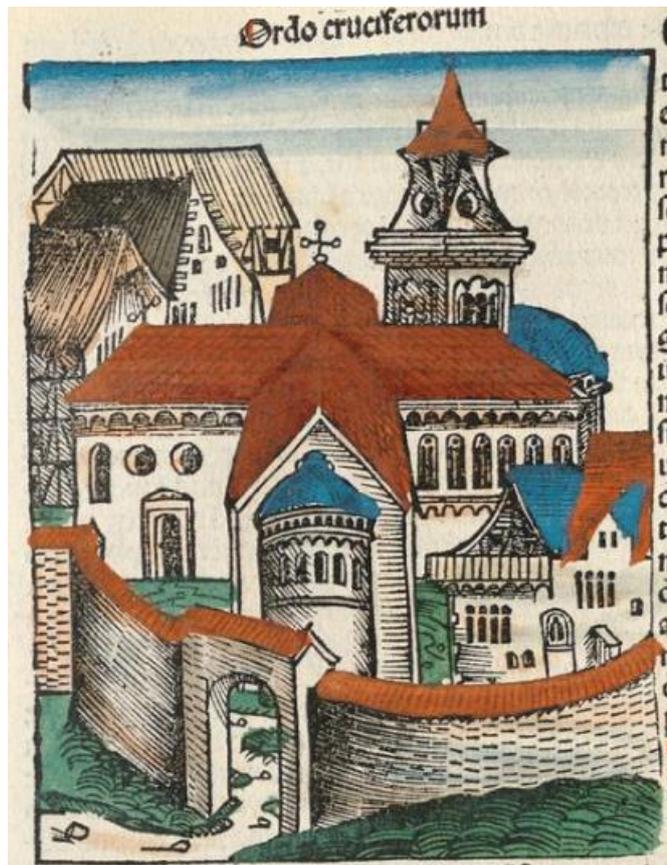
2. Malý lexikón bibliie: gréc. – „miera, morálna norma“; súhrn biblických kníh, ktoré treba považovať za vierohodné a povinne platné (porovnaj *dogma*); v židovskej Biblii *Starý zákon/Stará zmluva* člení tieto knihy na tri časti: *Zákon (Tora)*, Prorokov (Nebiim) a Spisy (Ketubim); takéto členenie sa začalo formovať pravdepodobne už v 5.st.pr.Kr.; zatiaľ čo poradie kníh prvých dvoch častí (*Zákon/Tora/Pentateuch* a Proroci) je možné považovať za dosť všeobecné, poradie, ba aj počet spisov sa mení; k tzv. protokanonickým (prvokanonickým) knihám zostaveným v Palestíne pripája alexandrijská *diaspóra* aj ďalšie *deuterokanonické* (druhokanonické) spisy a iné *apokryfy*; knihy židovského kánonu definitívne ustálené okolo roku 90-95 a ich počet stanovený na 24 (12 *malých prorokov* sa ráta ako jedna kniha); *židia* a protestanti uznávajú za kanonické iba tieto knihy, zatiaľ čo katolíci pokladajú za sväté aj druhokanonické knihy (pozri *katolicizmus, protestantizmus*); novozmluvný kánon dostal svoju podobu v 5.storočí a obsahuje 27 spisov; tento stav uzákonil aj *tridentský koncil* (1545-63); medzi knihami *Novej zmluvy* sú aj také, ktoré od počiatku bez všetkých pochybností pokladali za sväté (protokanonické knihy), ale aj také, ktoré sa dostali do Nového zákona až po istom čase; kanonizované knihy Starej zmluvy nie sú označené jednotne; starozmluvné knihy, ktoré katolícki autori označujú za deuterokanonické, protestantskí autori pokladajú za *apokryfy*; knihy, ktoré katolícki autori nazývajú apokryfmi, protestanti nazývajú *pseudoepigrafmi* (spisy s falošným názvom); pozri *apokryf* (Strážna veža)

3. *kánonové dosky/kánonové listy*

http://en.wikipedia.org/wiki/Biblical_canon

kánon frontality - súbor predpisov pri zachytení *majestátneho* vzhľadu egyptských, asýrskych a gréckych archaických monumentálnych sôch, formálne štylizovaných do jedného bloku; pozri *Memnónove kolosy, monumentálne umenie, egyptské umenie, asýrske umenie, archaické obdobie antického Grécka, frontalita*

Kanonici rádu Svätého kríža - alternatívne názvy Rád Svätého kríža, Rád rehoľných kanonikov Svätého kríža, Ordo Cruciferorum, Crocigeri, a ď.; *rád* založený 1211 v Clarlieu-lez-Huy (Belgicko) Theodorom de Celles kanonikom v Liege; pozri *kresťanské rády*

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Kanonici rádu Svätého križa (Norimberská kronika, 1493)

kanonické evanjeliá - pozri *Evanjelium podľa Matúša, Mareka, Lukáša a Jána; Ježiš Kristus*

https://en.wikipedia.org/wiki/Category:Canonical_Gospels (prehľad)

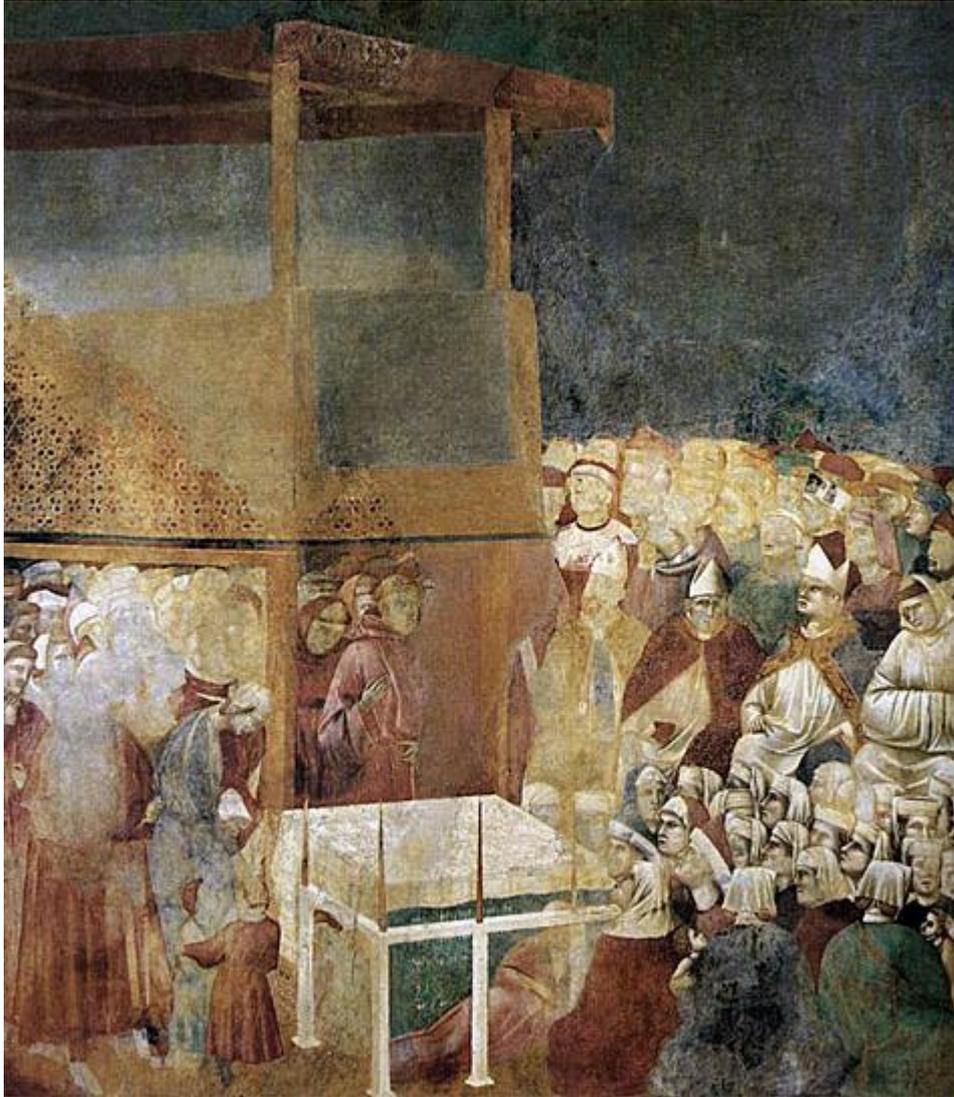
kanonický poriadok - súbor predpisov jednotlivých, napr. antických štýlov: *dórsky, iónsky, korintský poriadok*; porovnaj *stĺpový poriadok*; pozri *sloh, štýl*

kanonik - kňaz vykonávajúci *liturgické obrady* v určitom *kostole*; pozri *chór, kapitula; premonstráti; cirkev; almuce; liturgia; križovníci s červenou hviezdou*

http://fr.wikipedia.org/wiki/Chanoines_r%C3%A9guliers

kanonik Beneš - iluminátor *Pasionálu abatiše Kunhuty* (zač. 14.st.)

kanonizácia/svätořečenie - vyhlásenie za svätého; porovnaj *blahoslavenie*; pozri *Hilegarda, Konštantín I. Veľký; kresťanskí svätci; Klaňanie troch kráľov* (Krämer-Trenkler)

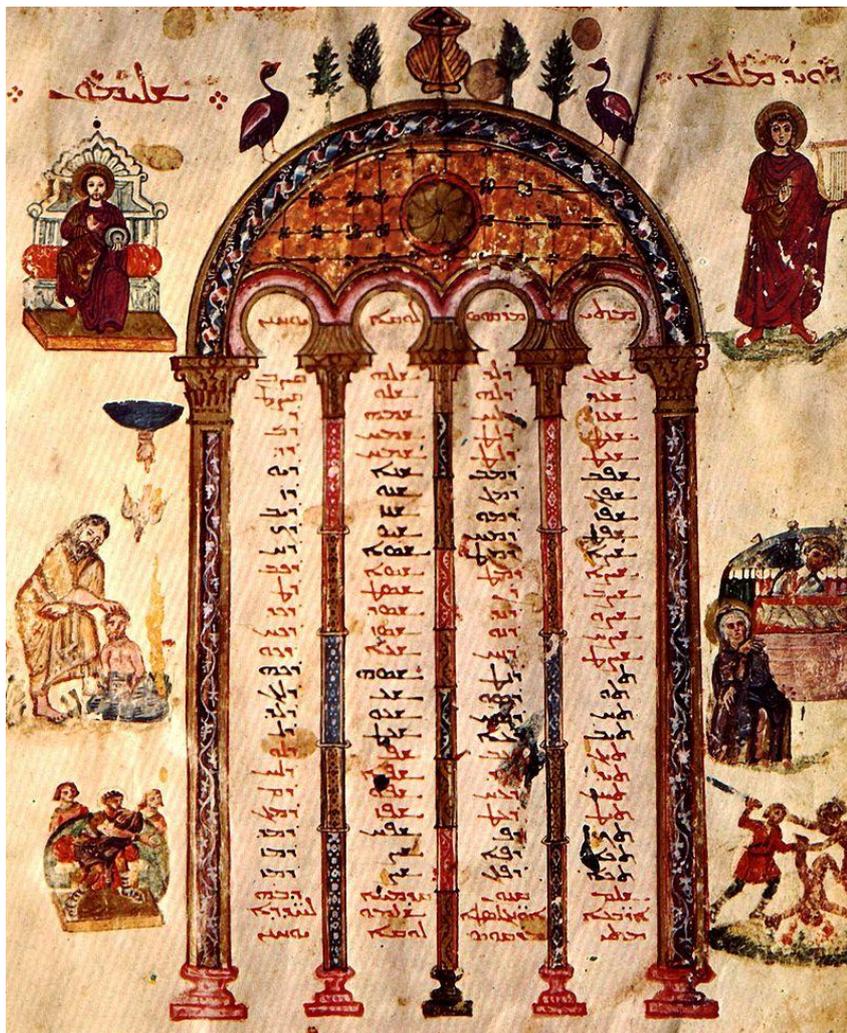

Giotto: Svätorečenie sv. Františka (freska z Legendy o sv. Františkovi, Horný kostol Baziliky svätého Františka v Assisi, 1300)

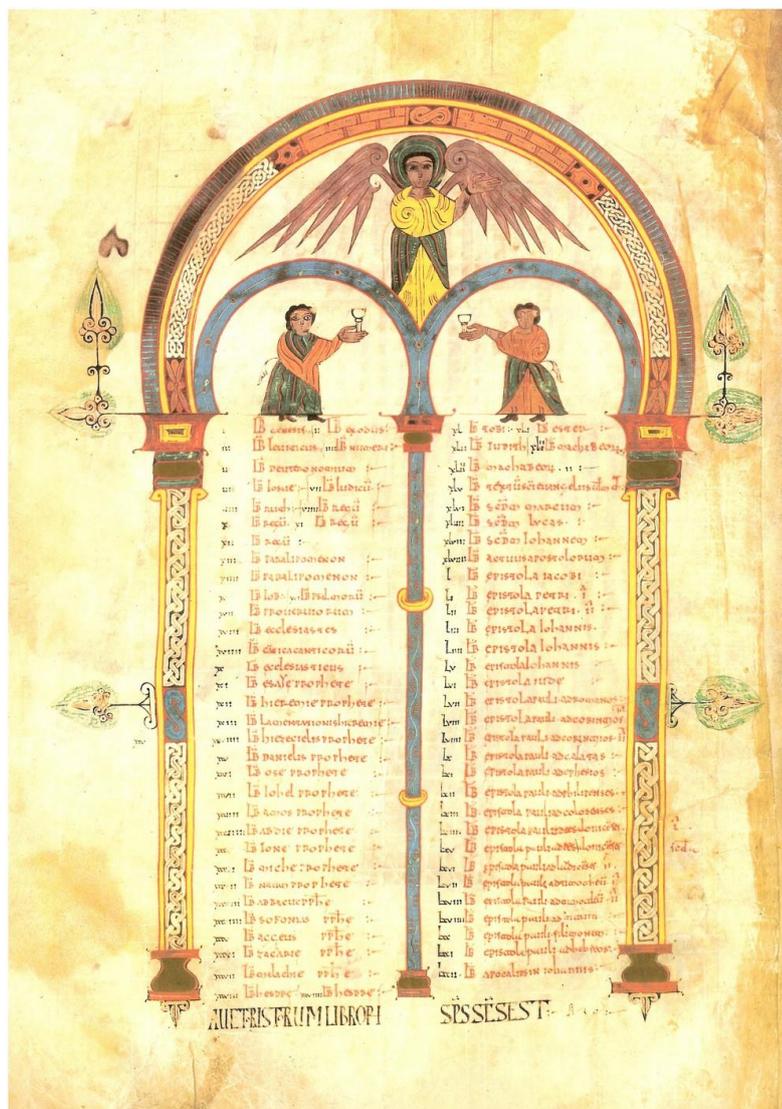
kánonové dosky/kánonové listy/kánonové tabuľky/Eusebiove kánony - nazývané aj *kánon*; stále a menlivé *omšové modlitby*; desať dosiek, ktoré v *stredoveku* uvádzali *evanjeliáre*; zostavené v 4.st.; obsahovo spájali rovnaké miesta *evanjelia* (porovnaj *synopsa*); pre výzdobu kánonových dosiek typické architektonické schéma: stĺpce čísiel od seba oddelené stĺpmi zaklenutými oblúkmi, všetky oblúky potom zaklenuté jedným veľkým oblúkom, ktorého pole je zdobené *symbolmi evanjelistov*: *cherubín, hora Sion, rajske rieky*, ďalej svetskými výjavmi, rastlinnými a zvieracími motívmi; výzdoba vychádza zo sýrskych a antických prameňov (pozri *Codex Laurentianus/Rabulov kódex*); pozri *knihy liturgické, Beatus Fanlo; ikonografia iluminovaných rukopisov*

https://en.wikipedia.org/wiki/Eusebian_Canons (definícia)

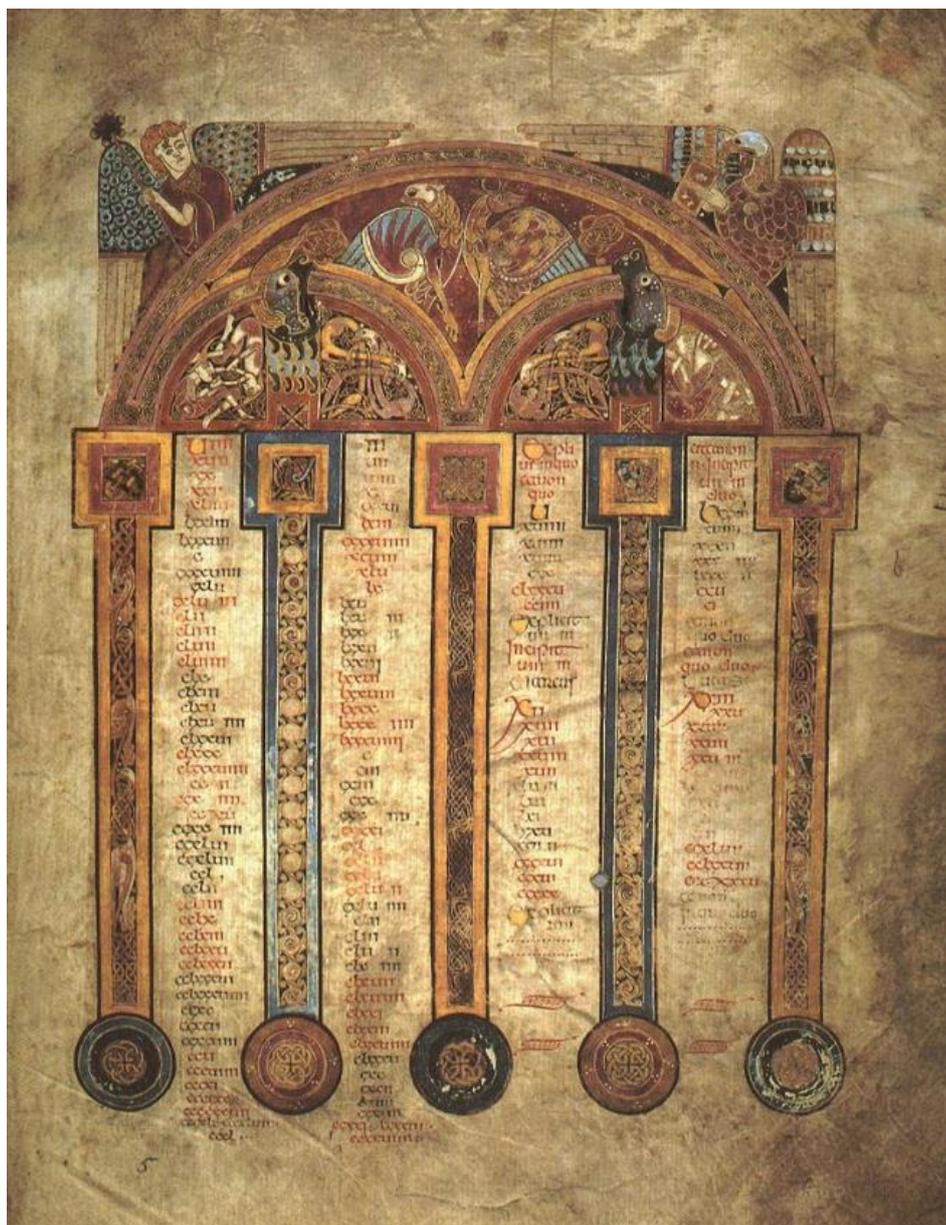
<https://ica.princeton.edu/millet/main.php?country=Georgia&site=&view=country&page=1>

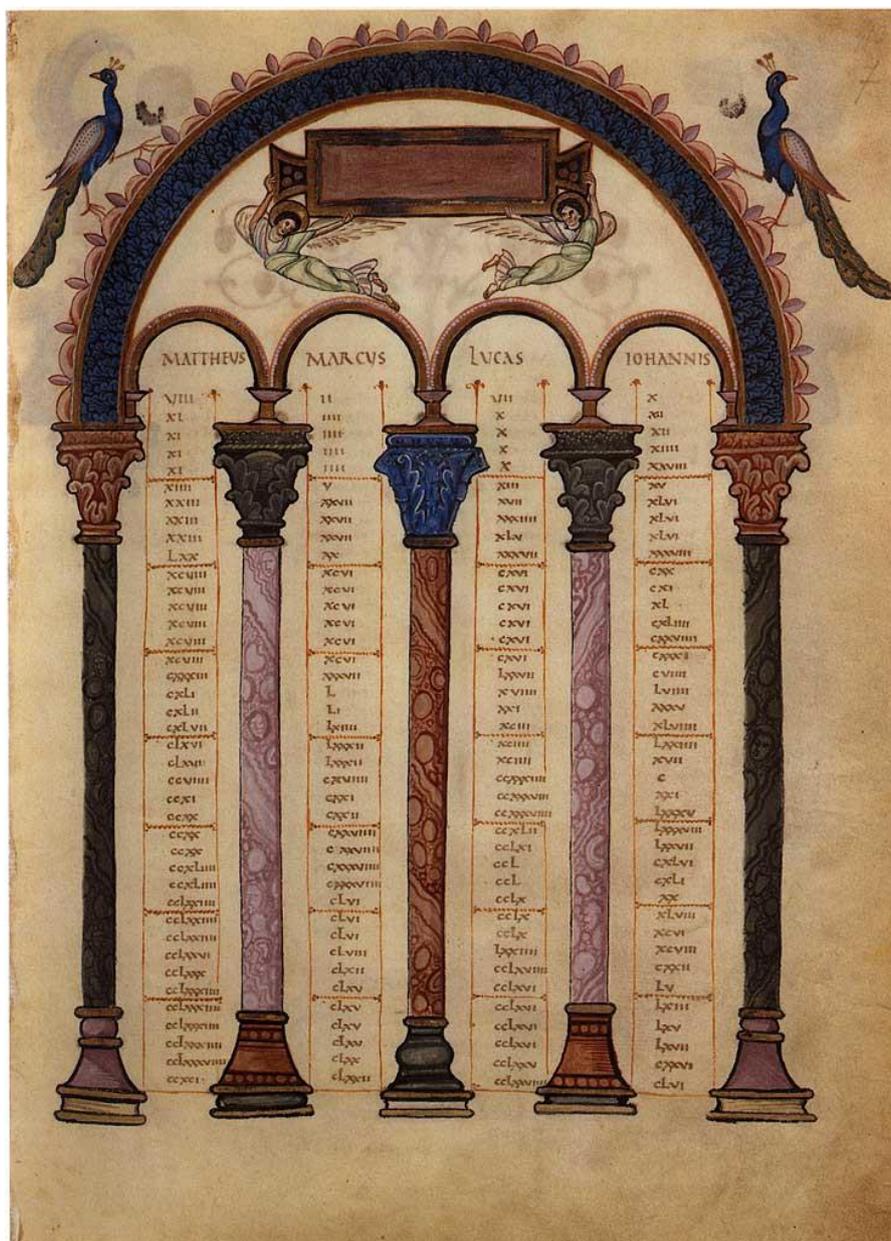
Kánonový list (Rabulov kódex)

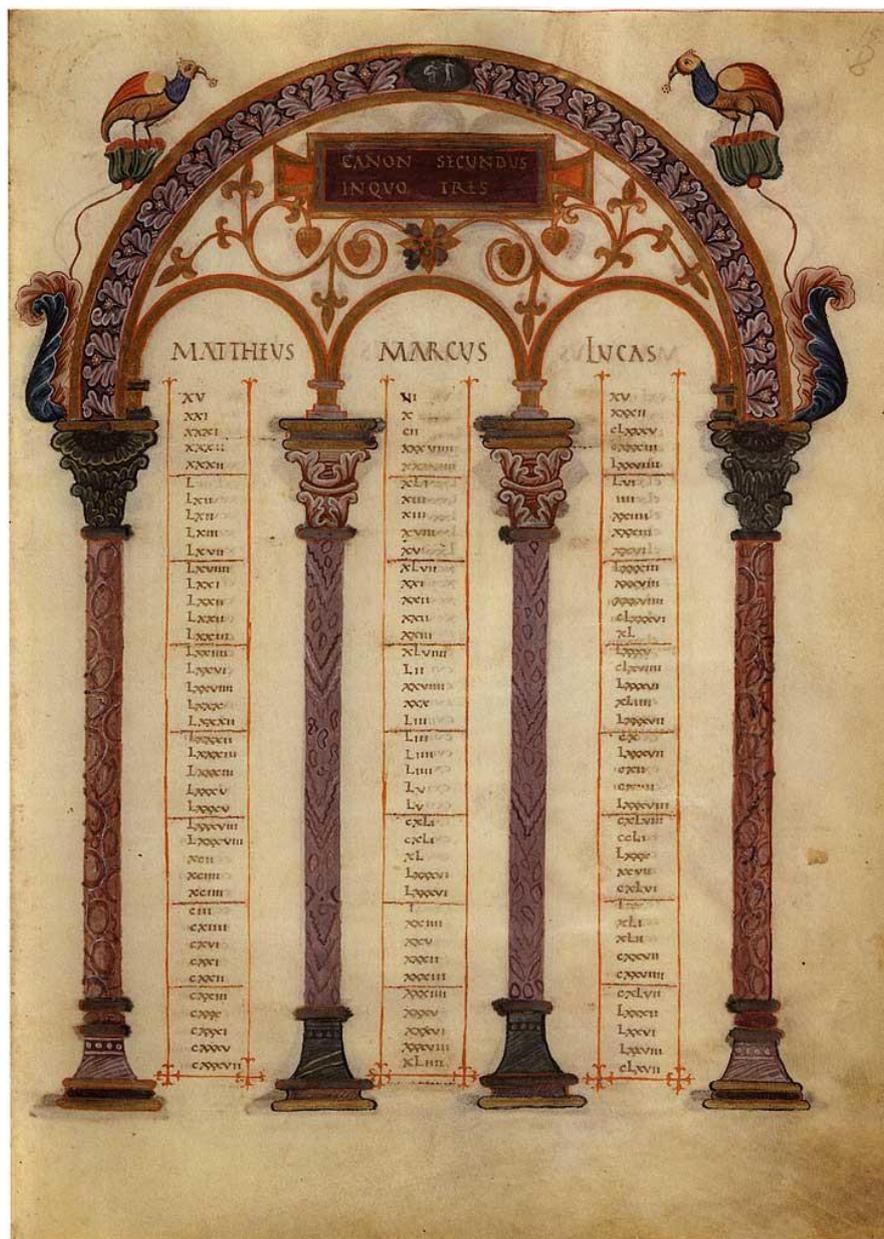
Kánon (Biblia de San Isidoro de León, 960)

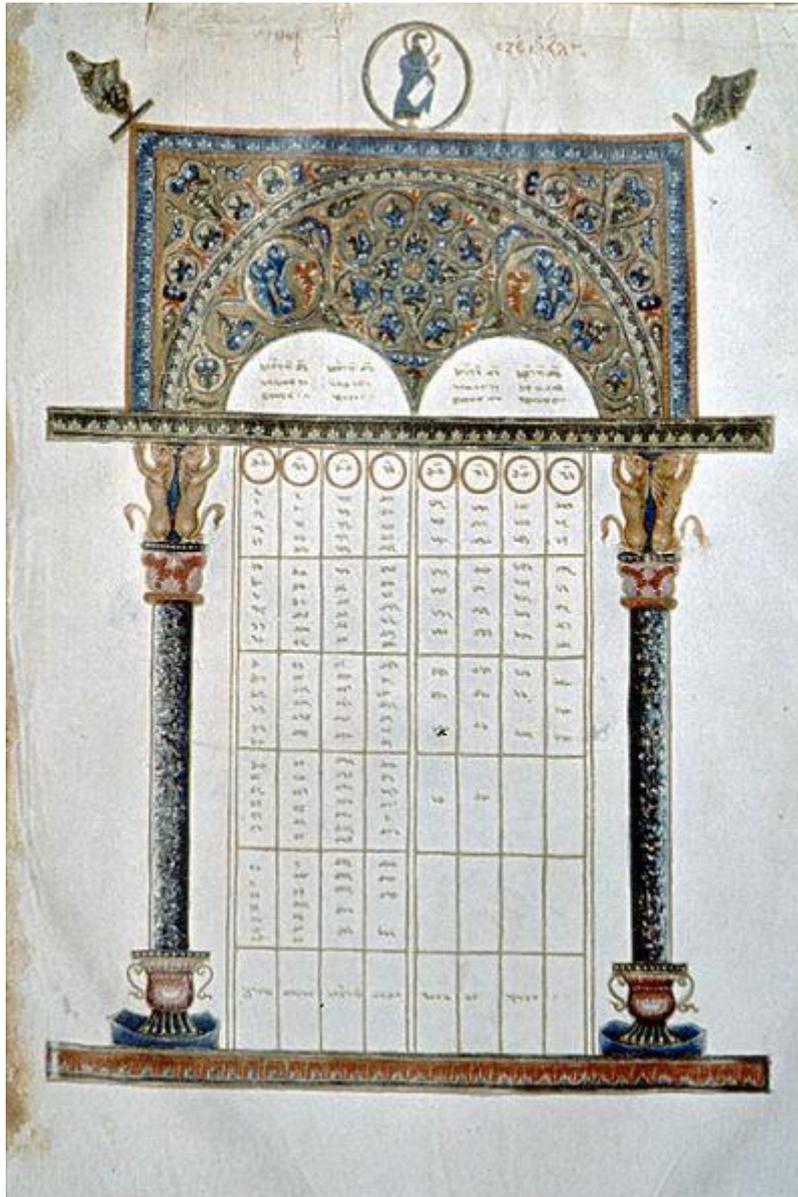
Eusebiove kánony (Book of Kells, 8.-9.st.)

Kánonové tabuľky (Codex aureus Laureshamensis, 910)

Kánonové tabuľky (Codex aureus Laureshamensis, 910)

Kánonové tabuľky (Gelati evanjelium, Gruzínsko, 12.st.)

kánonové listy - kánonové dosky

kanopa - 1. antropomorfné nádoby pre uloženie popola pri pohrebe spálením, nájdené v etruských pohrebiskách zo 7.-6.st.pr.Kr. v okolí Chiusi; ich tvar aj názov prostredníctvom Egypta spojený s helenistickou kultúrou; bronzové alebo hlinené vo tvare ľudského trupu s vrchnákom zobrazujúcim ľudskú hlavu; paže sú zložené na bruchu nádoby alebo tvorí uchá; kanopy často postavené na trón, kedy naznačujú významové povýšenie *mŕtveho*; pôvodne mali kanopy iba bronzovú masku priviazanú o hrdlo alebo vrchnák nádoby, v priebehu 7.st.pr.Kr. vrchnák premenený v tvár, od 2.pol.6.st.pr.Kr. priamo modelovaná hlava; v tom čase zánik pohrebov spálením uzatvára vývoj kanop; v oblastiach, kde sa pohreb spálením udržal, kanopy prežívajú a sú tvarované do mužských fúzatých postáv alebo ženských postáv s bohato zdobeným odevom, náušnicami apod.; toto zobrazenie nie je *podobizňou*, ale čiastočne ovplyvnilo rímske sochárske *portréty*; porovnaj *popolnice*; pozri *pohrebné nádoby*; *Minotaurus*

2. egyptská nádoba s mumifikovanými ostatkami *mŕtvych*, ktoré strážili štyria *Hórovi* synovia: *Amset*, *Duamutef*, *Hapi*, *Kebehsenuf*; pozri *Nebthet*, *Nút*; tiež nádoby s potravinami kladené do *hrobu*, aby *mŕtvy* netrpel *hladom*; zhotovované z *alabastru* a ich vrchnák mal tvar ľudskej alebo zvieracej hlavy, ktorá mala *apotropajné* poslanie odvrátiť človeka alebo zviera od *obetného* daru; pozri *ibis* (Biedermann); *alabaster orientálny*

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Kanopy>

egyptské kanopy s vekom pohrebných bohov

Kansa Nabil - (* nezistené); libanonský maliar

[http://en.wikipedia.org/wiki/Apocalypse_Series_\(Kanso\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Apocalypse_Series_(Kanso))

N. Kansa: Apokalypsa. Lúče svetla (1984)

kantharos - zvyčajne maľovaný *pohár* s nízkou objemovou *kupou* na nohe a s dvojicou zvislých oblúkových úch, presahujúcich horný okraj; nápojový roh ako symbol *dionýzovského* kultu; pozri *antická keramika/riad*

Sfingy (čierno figúrový kantharos)

Janiform v podobe hlavy Herakla a černoča (attický červeno figurový kantharos, 480-470 pr.Kr.)

kantonský email - *emailová maľba na kovovom podklade; čínske umenie 18.st.; pozri maliarstvo čínske*

kantonovaný múr - *múr kantonovaný*

kantonovaný pilier - *pilier kantonovaný*

kanvica - český výraz *konev*; pozri *džbán, nádoby*

Heinz-Mohr v súvislosti s heslom *obdobia života*: kanvica je symbolom šesťdesiatročnej ženy; pozri *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Konev>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Gie%C3%9Fkanne>

H. J. Terbrugghen: Pilát si umýva ruky (1617)

J. van Son: Zátišie s prevrátenou striebornou kanvicou (17.st.)

J. van Son: Zátišie s plazmi (17.st.)

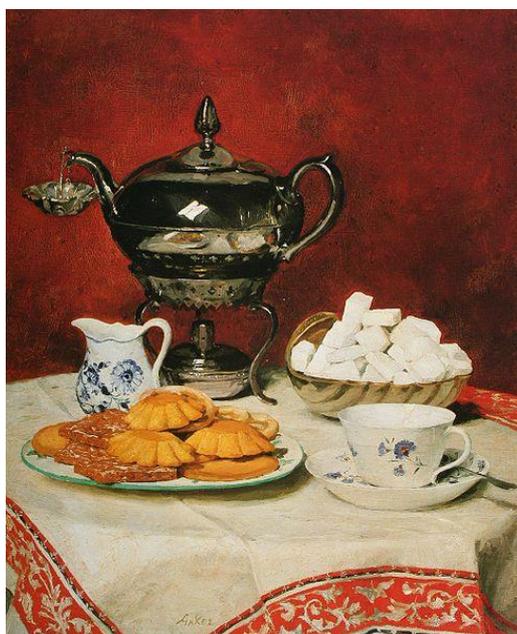

C. Peeters: Zátišie s kvetinami, pohárom, sušeným ovocím a praclíkmi (1611)

A. Anker: Zátišie s čajom (1910)

A. Anker: Zátišie s kávou a zemiakmi (1897)

A. Anker: Čaj a zákusky (1897)

A. Anker: Čaj s pečivom (1873)

A. Anker: Zátišie s pivom a reďkovkou (1898)

kanzlei, kanzleischrift – z nem.; druh novogotického polokurzívneho písma nemeckého pôvodu (Kancelaischrift), zavedený do škôl v českých krajinách po 1775- pol.19.st.; skôr typ ozdobného kresleného písma ako písaného; dva varianty, s kolmou a šikmou osou; porovnaj *cancellaresca*; pozri *novogotické písmo*, *polokurzíva*, *humanistická polokurzíva*; *fraktúra/kancelárske písmo*; *Nemecko*

kaolín - z čínskeho miestneho mena Kao-ling/Cao-ling; *hlinka biela*, *bolus biely*; *farbivo minerálne*, biela alebo svetlo sfarbená hornina (*živec*) s vysokým obsahom kaolinitu a minerálov; materiál pre *keramiku*, príp. pri výrobe *pokladu*, *šepsu*, *gessa*; pozri *biskvit*, *wedgwood*

www v súvislosti s heslom *meissenský porcelán*: v Českej republike sa veľmi kvalitný kaolín nachádza a ťaží v okolí Kadne a Podbořan, Karlových Varov, Plzne a Znojma; karlovarský porcelán dokonca určuje medzinárodnú normu pre kvalitu tejto horniny vo využití pre výrobu porcelánu

kaolín - Smith: *farbivo anorganické*; chemicky: prírodný hydrát kremičitanu hliníka $Al_2O_3 \cdot 2SiO_2$ obsahujúci kovové nečistoty ako vápnik, horčík, železo; v indexe farieb pod názvom *Pigmentová bieloba 19*; biela - lomená biela farba; *opacita*: priehľadný v oleji; plnidlo pre *farby olejové* a vodové, riedi ich konzistenciu; vyskytuje sa v *anglickom* Cornwalle a Devone a vo *Francúzsku*; iné formy ako napr. bentonit, nájdeme v *USA*; vo vodnom prostredí vytvára *gély* a užíva sa ich na zahustenie a ako stabilizátor; pozri *pigmenty a farbiva biele*, *bieloba*; *kaolinit*; *porcelán*

kaolinit - mikrokryštalický biely ílovitý nerast, zásaditý kremičitan hlinitý, vznikajúci zvetrávaním živcov v kyslom prostredí; hlavná zložka *kaolinu*; pozri *íl*

-jemný prášok vzniknutý zvetrávaním hornín s obsahom živíc; pozri *meissenský porcelán*

Kapaneus - v *gréckej mytológii* jeden zo *siedmich proti Tébam*, syn hrdinu *Hippomoa* a jeho manželky *Laodiky*; vystatoval sa svojou silou, ktorej ani *Zeus* nezabráni, aby dobyl *Téby* > *Zeus* ho zrazil z tébskych hradieb *bleskom*; po vojne jeho telo Aténčania doniesli do *Eleuzíny* a slávnostne pochovali; jeho manželka *Euadné* skočila do pohrebnej hranice; jeho synonym bol *Stenelos*

kápě - čes.; 1.v odievaní starobyľý výraz pre *kapučňu*
2.v *architektúre* český výraz pre *svorník klenby*

Česko-slovenský slovník: český výraz pre slovenský termín *svorník*

Dudák: z lat. cappa > nem. die Kappe – „*kapučňa, plášť*“; prsia *klenby*, klenbová výseč; diel jednoduchej a pravidelnej (valcovej alebo guľovej) klenbovej plochy, vymedzenej rebrami; porovnaj *svorník* (Dudák)

Kapistránsky Ján - (†1456); taliansky františkánsky mních, príslušník rádu minoritov; po rodinnej tragédii študoval právo v Perugii, kde sa v roku 1413 stal sudcom v jednej mestskej štvrti v Perugii; v tejto náročnej funkcii vynikal neoblomným rešpektovaním spravodlivosti; v júli 1415 obsadil Perugiou revolucionár Braccio da Montone so svojimi stúpcami; v násilných čistkách, ktoré nasledovali, sa Ján dostal do väzenia; pokúsil sa ujsť, ale pritom si zlomil nohu; chytili ho a zavreli do ťažšieho väzenia; tam mal raz v noci videnie sv. *Františka Assiského*, ktorý ho pozýval do svojej rehole; Ján sa konečne dostal z väzenia za veľké výkupné a so súhlasom manželky vstúpil do *františkánskej rehole*; mal vtedy už 30 rokov a veľká životná zmena mu spočiatku padla ťažko; Ján prekonal toto ťažké obdobie pomocou modlitby a hrdinských úkonov cností; okolo roku 1420 bol vysvätený za kňaza a od tých čias nemal nijaké trvalé bydlisko; predstavení, pápeži a svetskí panovníci mu zverovali toľko úloh, že bol v ustavičnom pohybe; vo františkánskej reholi v tom období silnelo hnutie tzv. *observantov*, ktorí sa usilovali o návrat k pôvodnej prísnosti, a to najmä v zachovávaní chudoby; Ján Kapistránsky sa nachádzal práve v tejto vetve rehole; 1422 ho poverili predstavení, aby zakladal nové kláštory prísnejších františkánov v hornej oblasti *Abruzzu*; 1426 sa ponáhlal s delegáciou *Aquilčanov* do Ríma, aby bránil svojho spolubrata a priateľa sv. *Bernarda Sienského*; súdili ho pre údajnú modloslužbu, lebo šíril úctu k menu Ježiš pomocou tabuliek, na ktorých bol vyrytý monogram tohto mena; Ján obrátil Bernarda a úctu Ježišovho mena tak, že *Aquilčania* si dali Bernardov znak do mestského erbu; medzi ťažké úlohy, ktoré zverovali Jánovi Kapistránskemu, patrilo zmierovanie znepriatelených miest a ľudí; stal sa z neho horlivý a úspešný zmierovateľ, ba v *Aquile (L'Aquila)*, vzniklo na jeho popud celé združenie zmierovateľov, zvaných „*pacieri*“; Ján bol však predovšetkým veľký *kazateľ*; pre povest' svätosti a pre zázraky, ktoré niekedy konal, ho ľudia prijímali ako Božieho posla a dychtivo ho počúvali; často musel kázať aj na námestí alebo v poli; po roku 1435 vykonal veľa ciest po Taliansku i do zahraničia (do *Francúzska*, *Holandska*, *Svätej zeme*) v službách rehole, pápeža, biskupov a veľmožov; sprostredkoval dohody medzi mestami a krajmi, medzi cirkevnými a svetskými predstaviteľmi, reformoval kláštory, zúčastnil sa na všeobecnom cirkevnom sneme, ktorý sa konal vo *Florencii*; okrem toho bol Ján Kapistránsky činný aj literárne; napísal 9 traktátov o vieroučných otázkach, 14 o morálnych problémoch, 6 z cirkevného práva a 10 o veciach, týkajúcich sa františkánskej rehole; v máji 1453 *Turci* dobyli *Caríhrad*; odvtedy sa cieľom ich výbojov stala stredná Európa; pápež sa usiloval zorganizovať kresťanské vojsko, ktoré by zastavilo postup *Turkov*; z jeho poverenia stáli na čele tohto podujatia pápežský legát kardinál

Juan de Carvajal, ďalej uhorský vojvodca Ján Hunyadi a Ján Kapistránsky; Ján pôsobil predovšetkým ako kazateľ, ktorý získaval dobrovoľníkov na boj proti nepriateľom kresťanstva, a potom udržiaval dobrého ducha v kresťanskom vojsku; po čase sa podarilo zostaviť dosť početnú armádu; boli v nej však väčšinou neskúsení vidiečania, ktorí sa nemohli vyrovnáť ostríeľaným a sfanatizovaným tureckým bojovníkom; preto sa tak Hunyadi ako aj pápežský legát báli pustiť do boja a chceli vyjednávať s Turkami; ale Ján Kapistránsky nástojil na boji a podarilo sa mu získať na svoju stranu aj ostatných; k bitke pri Belehrađe r. 1465, kresťanské vojsko zvíťazilo a zastavilo tak na niekoľko desaťročí ďalší postup Turkov; po belehradskej bitke Ján vážne ochorel, utiahol sa do kláštora v Iloku pri Dunaji, kde zomrel; pozri *kresťanskí svätci*

http://www.okht.sk/?page_id=1577

https://www.google.sk/search?q=J%C3%A1n+Kapistr%C3%A1nsky&espv=2&biw=1858&bih=995&tbn=isch&imgil=PLP-IA4jlOpZWM%253A%253BhjSXmSv1uVGCCM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.zivotopisysvatych.sk%25252Fjan-kapistransky%25252F&source=iu&pf=m&fir=PLP-IA4jlOpZWM%253A%252ChjSXmSv1uVGCCM%252C_&usg=_5aiU9zFnmPizQgQaxsp6WGeJD-k%3D&ved=0CEUQyjc&ei=ccjdVNPiL4G4UqaIggI#imgdii=_&imgrc=PLP-IA4jlOpZWM%253A%253BhjSXmSv1uVGCCM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.zivotopisysvatych.sk%252Fwp-content%252Fuploads%252Fjan-kapistransky.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.zivotopisysvatych.sk%252Fjan-kapistransky%252F%3B285%3B584

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Ján Kapistránsky (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

A. Cano: Sv. Bernard zo Sieny a sv. Ján Kapistránsky (17.st.)

kapitála - z lat. *capitalis* – „hlavný“; *litera capitalis*, tiež *majuskula* alebo *verzála* (tento názov zavedený až v *karolínskom* období); *písmo rímske* typu *majuskuly* alebo *verzály*; písmená *veľkej abecedy*, štvorcového typu (*kvadráta/capitalis quadrata*) alebo obdĺžnikového typu (*rustika/capitalis rustica*/tzv. *sedliacke písmo*); písmená vymedzené dvoma linkami; kapitála pôvodne iba vo verzii rytej do kameňa (*kapitála monumentálna*) a neskoršie písanej štetcom (*kapitála dokumentárna*); užívaná v antickom *Ríme* a rímskom civilizačnom okruhu až do 7.storočia; v 2.storočí ovplyvňovaná *kurzívou*, od 5.storočia existuje popri *unciále* a *polounciále*; v *karolínskom* období písmom pre nadpisy kapitol a počiatky latinských textov (pozri latinský význam *capitalis* – „hlavný“), ktoré už potom ďalej pokračovali *karolínskou minuskulou*; slova textov neoddeľované, pôsobenie textu jednoliate a slávnostné, spojenie písmen málo: NT, OR, AE (pozri *ligatúra*); najstarší doklad rímskej kapitály je *papyrusový fragment z Herculanea*

kapitála monumentálna - *capitalis monumentalis/písmo monumentálne*; pôvodná forma písma užívaného Rimami, predkresľovaná a rytá do kameňa; pozri *scriptura*, *capitalis rustica*; *litera capitalis*; *kurzíva staršia rímska*; *Rímska riša*

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Arch.of.Titus-Inscription.jpg?uselang=ru>

Nápis na Titovom víťaznom oblúku v Ríme, Taliansko

kapitála dokumentárna - *kapitála* kreslená štetcom na rozdiel od rytej *kapitály monumentálnej*

kapitála knižná - pozri *kvadráta/capitalis quadrata*; *rustika/ capitalis rustica*/tzv. *sedliacke písmo*

kapitálka - *majuskula*, *verzálka*; písmeno *veľkej abecedy*

Kapitán Nemo - románová postava vytvorená podľa francúzskeho autora sci-fi J. Verna (†1905); pozri *outis*, *Nemo*; *nautilus*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Outis>

https://en.wikipedia.org/wiki/Captain_Nemo

H. Weiditz II.: Outis – Nemo (drevoryt, 1518)

Kapitán Nemo si prezerá obriu chobotnice z okienka ponorky na Nautilus (rytina z románu J. Verna: *Dvadsať tisíc míľ pod morom*, 19.st.)

Kapitol - jeden zo siedmich pahorkov starovekého Ríma (pozri *Roma quadrata*, *sedem rímskych pahorkov*); spočiatku s hradom, neskoršie chrámom Jupitera, Junony, Minervy, Saturna (pozri tzv. *kapitolská trojica*); pozri *Moneta*, *Quirinalis*, *Forum Romanum*, *Sacra via*; *rímska mytológia*; *Tarpeia*, *Terminus*, *Jupiter Kapitolský*, *Concordia*; *Sibyla Tiburtinská/Tiburská*; *Athéna Velleri*

Biedermann v súvislosti s heslom *hus*: ostražitosť husí vraj zabezpečila Rimanom víťazstvo pri pokuse Galov dobyť Kapitol

P. del Vaga: Tarquini Suberbius zakladá chrám Jupitera na Kapitole (freska prenesená na plátno, 1519-1525)

Kapitol (vo Washingtone) - budova kongresu *USA*; založená 1793 podľa plánov Williama Thortona; po požiari 1814 znova prestavaná B. Latrobom; *klasicistická* stavba

tzv. **kapitolská trojica**/tzv. **kapitolské božstvá** - *trojica* najvýznamnejších rímskych bohov (*Jupiter, Juno, Minerva*), ktorých chrám sa nachádzal na rímskom kopci *Kapitole* a viedla k nemu *via Sacra*

kapitolská venuša - *venuša kapitolská*

Kapitolská vlčica - 1. podľa *rímskej mytológie* vlčica, ktorá odkojila zakladateľov Ríma, *Romula* a *Rema*; pozri *vlk*

2. *etruská* bronzová socha vlčice z 6.-5.st.pr.Kr. s dodatočne pripojenými *renesančnými* postavami *Romula* a *Rema*

http://en.wikipedia.org/wiki/Romulus_and_Remus

tzv. **kapitolské božstvá** - tzv. **kapitolská trojica**

Kapitolské husi - podľa stredovekých *bestiárov* husi cítia pach človeka lepšie ako akékoľvek iné zviera; osobitne *husi* zachránili *Rím* pred inváziou *Gallov*

H.-P. Motte: Kapitolské husi (1889)

Kapitolský Jupiter - *Jupiter Kapitolský*

kapitula - 1.zbor *kanonikov*

2.budovy zboru kanonikov; pozri *kapitulná sieň, kostol kapitulný, dóm, Chapter-House*

kapitula kolegiátna - zbor svetských duchovných (nie *rehoľnikov*); pozri *kostol kolegiátny*

kapitula Spišská - *Spišská kapitula*

kapitulná sieň - zhromažďovací priestor v *kláštore* pre zasadania *kapituly*, so sedadlami pozdĺž *stien*, *pulpitom* a bohatou výzdobou (pozri *rozeta*); v *gotickej architektúre* často *dvojloďie*; zvyčajne vedľa *kostola*; pozri *centrálne stavba*

kapitulný kostol - *kostol kapitulný*

kaplán - *rímskokatolícky* - kňaz pomáhajúci *farárovi* v duchovnej správe; pozri *kurácia; klérus*

kaplána - miestnosť na *fare* pre *kaplána*

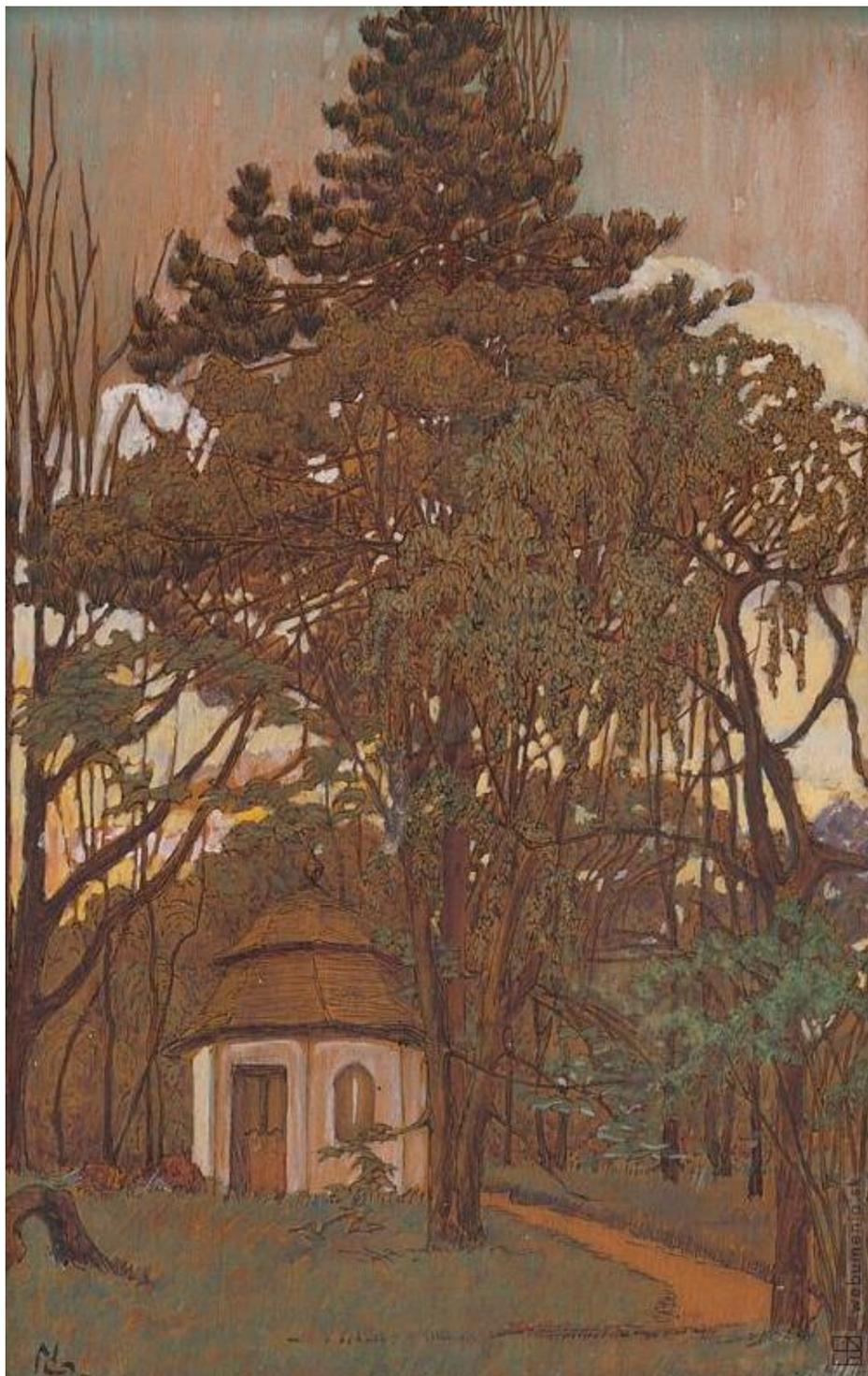
kaplnka - z lat. *capa* – „plášť“; názov podľa plášťa *sv. Martina Tourského*; miesto uloženia *plášťa* v modlitebni kráľovského paláca v *Paríži* sa volalo „*capella*“; neskoršie názov kaplnka rozšírený na všetky malé stavby vyhradené bohoslužbe, a to tak samostatné (*krstiteľnice, cintorínske kaplnky*; pozri *karner, palácové kaplnky, zámocké kaplnky*), ako aj nesamostatné stavby v bočných *lodiach* (*bočná kaplnka*); ďalej kaplnka v *závere chóru* (pozri „*Lady Chapel*“), *vojvůdská kaplnka*; v prípade *katedrál* vytvárali celý *veniec* okolo *chóru* a *bočných lodí* (pozri *veniec kaplniek*); kaplnka odvodená z *náhrobkov* alebo *náhrobných kaplniek mučeníkov*; určená k špecializovaným bohoslužbám (*kaplnka súkromná, rodinná, výročná, baptisterium, karner*); pozri *enfiláda, kostnica, ossarium, paraklesión, pokladnica, edikula, tetrakonchos; krížová cesta, tabernákulum, sanktuárium, pastofórium; deambulatorium; oratórium; eremitáž/ermitáž; architektúra sakrálna, božie muky*

Canaletto: Stavidlá na rieke s kaplnkou (capriccio, 1754)

K. F. Lessing: Lesná kaplnka (1839)

M. Czobelová: Kaplnka v parku (1925-1935)

kaplnka betlehemská - kaplnka s plastickým alebo maliarskym zobrazením *narodenia Pána*; tiež súčasť *križovej cesty* (?)

kaplnka dvojposchodová - *kaplnka poschodová*

kaplnka Betlehemská - *Betlémská kaple (v Prahe)*

kaplnka bočná - nesamostatný typ *kaplnky* umiestnenej v *bočnej lodi* kostola

kaplnka Božieho hrobu - pozri *Boží hrob*, *barok* (Dudák)

kaplnka Brancacciovcov - tal. Cappella dei Brancacci; kaplnka v kostole Santa Maria del Carmine vo Florencii, centrálom Taliansku; niekedy nazývaná „Sixtínska kaplnka z počiatku renesancie“; pre svoj cyklus fresiek patrí medzi najslávnejšie a najvplyvnejšou obdobie; stavbou kaplnky bol poverený

Pietro Brancacci a začala v roku 1386; verejný prístup (v súčasnej dobe prostredníctvom susedného kláštora) navrhol Brunelleschi

https://en.wikipedia.org/wiki/Brancacci_Chapel

<https://www.google.sk/search?q=Masaccio:+Tax+coin&espy=2&biw=1851&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CCEQsARqFQoTCMfx2sqNk8kCFaR8cgodnwoEEg&dpr=1#imgrc=m7T494ViafmO2M%3A>

kaplnka cintorínska - typ samostatnej *kaplnky*; pozri *karner*, *kaplnka pohrebná*; *náhrobok*; *cintorín*

K. F. Lessing: Krajina s cintorinom a kostolom (grisaille, 1837)

kaplnka jeruzalemská - *jeruzalemská kaplnka*

tzv. **kaplnka lurdská** - tzv. *lurdská kaplnka*

kaplnka Matky božej/mariánska kaplnka - typ nesamostatnej kaplnky zasvätenej kultu *Márie*, matky *Ježiša*; jej anglickou gotickou verziou je *Lady Chapel*

kaplnka mariánska - *kaplnka Matky Božej*

kaplnka Medicejská - *Medicejská kaplnka*

kaplnka náhrobná - *pohrebná kaplnka* vo forme *náhrobku*; od *renesancie* s bohatou plastickou výzdobou (pozri *Medicejská kaplnka*)

kaplnka na krstienie - *krstiteľnica*; porovnaj *baptisterium*

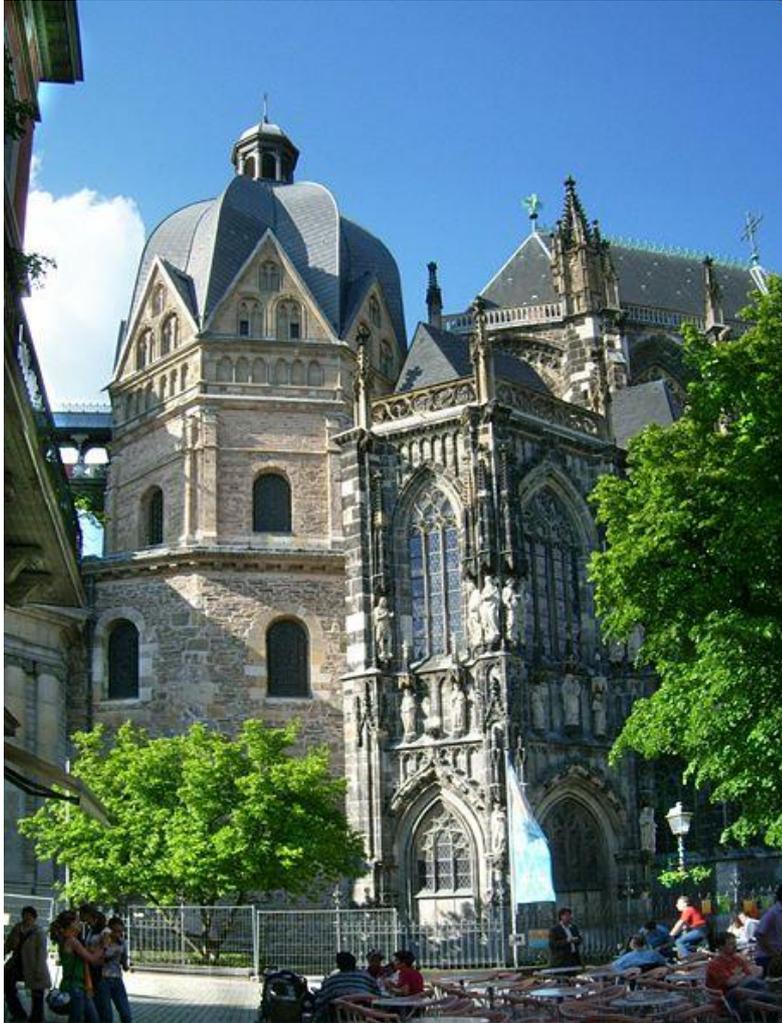
kaplnka palácová - *kaplnka súkromná* (pozri *edikula*), určená pre potreby pána; umiestnená na *falci* (často v podobe *kaplnky poschodovej*), na *hrade* (vtedy na 2.poschodí *hradného paláca*)

kaplnka pohrebná - pozri *paraklesion*, *ossarium*, *kostnica*, *karner*, *krypta*, *kaplnka cintorínska*, *kaplnka náhrobná*; *symboly číselné*:8 (Betz)

A. Galli da Bibbiena: Smútočná sieň v troskách (18.st.)

kaplnka poschodová/dvojposchodová kaplnka - dvojité *kostol*; do 12./13.storočia spojenie dvoch *kaplniek* nad sebou, najmä v prípade *falce* a *hradu*; dolná kaplnka slúžila ako *presbytérium* a pre čel'ad', v hornej kaplnke mal oproti *apside* miesto *panovník*; otvor v *dlážke* umožňoval priezor z panskej časti kaplnky na *oltár* na prízemí

Palácová kaplnka P. Márie v Aachene (poschodová kaplnka, vľavo)

kaplnka Scrovegniovcov - pozri *Giotto*

http://en.wikipedia.org/wiki/Scrovegni_Chapel

<http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D1%8C%D0%B8>

kaplnka Sixtínska - Sixtínska kaplnka

kaplnka súkromná - pozri *edikula, kaplnka palácová, oratórium*

kaplnka Sv. Kríža - malá kaplnka vo veži hradu *Karlštejn*; v kaplnke Sv. Kríža sa nachádza kultové centrum, v ktorom uchovávané za 6m širokými múrmi najvzácnejšie *relikvie*, ktorých bol *Karol IV.* fanatickým *zberateľom* (pozri *Ježišova kopija; zberateľstvo*), štátne dokumenty a *korunovačné klenoty* (k nimu patrila aj *Ježišova kopija*); v interiéroch významné súbory nástenných a tabuľových obrazov (majster *Theodorik*); pozri *Svätý Kríž*

kaplnka votívna - votívna kaplnka

kaplnka zámocká - zámocká kaplnka

kaplnky radiálne - radiálne kaplnky

kaponiera - v *bastiónovej* sústave krytá *komunikácia* v priekope, spájajúca v kolmom smere *kurtinu* s *kliešťami*; tvoria ju paralelné valy a *banket*; pozri *poterna*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Caponier>

kapor - Obuchová v súvislosti s heslom *ryba*: v *Číne* zo všetkých druhov sú ako dekoratívny prvok na *porceláne* aj ľudových obrázkoch najčastejšie vedľa zlatých rybiek používaní *kapor* a *ostriež*; *kapor* je obdivovaný pre svoju schopnosť bojovať s prúdom, a preto sa stal symbolom *trpezlivosti* a

vytrvalosti; jeho obrázok umiestnený vo vnútri obydlia je názornou pripomienkou týchto cností pre mladých členov rodiny; kapor sa čínsky povie li, čo je homofónne (rovnako znejúce) ako slovo *prospech*; štylizovaný obrázok kapra je bežnou *dekoráciou* v malých dielňach a reštauráciách; kapor je tiež symbolom literárnej slávy alebo zdarného absolvovania cisárskych skúšok; vraj sa kedysi našli v bruchu kapra akési listy, takže kapor je aj symbolom tajnej korešpondencie; pozri *ryba* (Obuchová); *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

Biedermann: aj v *Japonsku* je veľa druhov rýb tradičným symbolom, napr. kapor, ktorý dokáže zvládnuť protiprúd aj vodopád, je symbolom *odvahy, sily a vytrvalosti*; na Sviatok chlapcov, ktorý sa v Japonsku oslavuje 5.mája, je zvykom pred každým domom, v ktorom bývajú chlapci, vyvesiť vlajky s obrazom kapra (koinobori)

-v strednej Európe s rybníkárskou tradíciou je tučný kapor symbolom *lenivosti*

P. J. Kern: Zátíšie s kaprom a dvoma jablčkami (1933)

Utagawa Kuniyoshi: Oniwakamaru a obrí kapor. Boj pod vodou (1835)
Utagawa Kuniyoshi: Čierny kapor (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Oniwakamaru chystá zabiť obríe kapry (19.st.)
Utagawa Kuniyoshi: Červený kapor pod vistáriou (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Oniwakamaru chystá zabit' obrie kapry (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Saito Oniwakamaru (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Zástava na sviatok chlapcov (19.st.)

kappa - písmeno *gréckej abecedy*: Κ κ

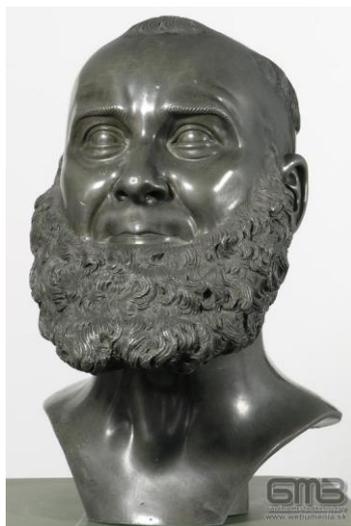
kappóret - vrchná časť *opony (páróchet)* v *synagóge*

kapský rubín - *rubín kapský*

kaptorga - v 9.st. slovanská malá ozdobná schránka na *amulety* v podobe puzdra z bronzového alebo strieborného plechu, často v tvare knihy, zvonku ozdobenej technikou *filigránu* alebo *granulácie*; s *amuletami* alebo vonnými látkami alebo s *ostatkami* svätcov; nosené na krku; v našich krajinách obľúbené v 9.-11.storočí; pozri *Slovania*

https://www.google.sk/search?q=kaptorga&espv=210&es_sm=93&tbm=isch&source=iu&imgil=-LrnKfnw8ZkW-M%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn3.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253Dtn%253AANd9GcR4x_CnpYSDW27zW0499p5whtJ5eActNYXq4F5-Q81qrq3NDuAJOG%253B640%253B640%253BizypLi9NCxoHRM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.kamberk.eu%25252Fcs%25252Ffotogalerie%25252Fkeramika-isabela%25252Fperokresba&sa=X&ei=v7fNUvjzE4bwhQf9mYD4Ag&ved=0CDYQ9QEwAQ&biw=1853&bih=994#facrc=&imgdii=&imgrc=-LrnKfnw8ZkW-M%253A%253BizypLi9NCxoHRM%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.kamberk.eu%252Fassets%252Fgalleries%252F212%252Fkaptorga.jpg%253Bhttp%253A%252F%252Fwww.kamberk.eu%252Fcs%252Ffotogalerie%252Fkeramika-isabela%252Fperokresba%253B640%253B640

kapucíni - *katolícky* výhradne mužský cirkevný rád založený v 16.st. v *Taliansku*, blízky *františkánom*; členovia sa venovali prostému životu, práci, *charite*, spočiatku mali zákaz štúdia a *vzdelania* (porovnaj naopak *benediktíni*); tmavohnedé rúcho s napevno prišitou dlhou špicatou *kapučňou*, plášť, sandále, rúcho prepásané bielym povrazom (pozri *cingulum*), na ktorom je zavesený *ruženec*; fúzy rovnako ako kapučňa odkazovali na *pustovnícky* život; pozri *kapuciniáda*, *kresťanské rády*; *dobrá pastierka*; *Fidelis zo Sigmaringenu*

F. X. Messerschmidt: Kapucín

F. X. Messerschmidt: Mních kapucín. Sv. Félix z Cantalice

F. X. Messerschmidt: Mních kapucín

P. P. Rubens: Portrét kapucínskeho mnícha

kapuciniáda - drasticky vypätá kázeň typická pre kapuciánov; pozri *expresívny, expresia*

kapučňa – v odievaní pozri *almuce, casula; móda, odev, módny doplnok*; porovnaj český výraz *kápě*

J. Lievens: Sv. Anton (lept, 17.st.)

kapusta – v súvislosti s heslom *mágia agrárna*: kapustu sadili ženy v bielych šatkách a chytali sa za hlavu, aby boli kapustné hlavy biele a tvrdé

kapustová ružička - v *gotickej architektúre* jedno z možných zakončení *fiály*; pozri *katedrála*

-v súvislosti s heslom *gotické umenie*: veľký význam v *sochárstve* mali *architektonické články* (*hlavice, fiály a vimperky* v podobe kytíc a krabov, kapustových ružičiek - 14.st.); pozri *kytica/kyta/kytka, krab/žaba*